

МИТНИЙ РЕЖИМ ТРАНЗИТУ

Стаття присвячена визначенню митного режиму транзиту, умовам застосування, існуючим обмеженням, встановленим вимогам, статусу товарів, що знаходиться під цим режимом.

Ключові слова: митний режим, митний режим транзиту, митний контроль, митне оформлення, декларування.

Система адміністративного регулювання товаропотоків через митну територію України базується на застосуванні митного режиму «транзит». У випадку транзиту товари переміщуються через територію України з метою доставки з однієї іноземної країни до іншої. Даний режим забезпечує завантаження транспортних артерій країни, формування внутрішньої доданої вартості, стимулює розвиток транспорту та його інфраструктури. Здійснюється транзит відповідними автомобільними, залізничними, водними та повітряними шляхами в прямому або змішаному сполученні.

Відповідно чинного Митного кодексу України (далі – МК України) (ст. 90) транзит – це митний режим, відповідно до якого товари та/або транспортні засоби комерційного призначення переміщуються під митним контролем між двома митними органами України або в межах зони діяльності одного митного органу без будь-якого використання цих товарів, без сплати митних платежів та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності [1]. Митний режим транзиту – це багатогранне поняття, яке містить різні елементи. В основі його виділення лежить низка ознак, що є утворюючими й для інших митних режимів: мета переміщення, походження товару; його статус після завершення митного оформлення; напрямок переміщення; сплата мита тощо. як і будь-який інший митний режим, транзит

має власний зміст, у якому визначені умови його використання, заборони та обмеження на здійснення певних дій. Причому, умови, заборони й обмеження можуть бути як загального характеру, так і відноситися до окремих видів товарів. Розміщуючи товари під певний митний режим, його користувач зобов'язується дотримуватися всіх установлених законодавством обмежень і вимог.

Митний режим транзиту має складну правову природу й поєднує в собі різні елементи регулювання. МК України встановлює відповідальність за здійснення порушень митних правил, що посягають на порядок застосування митних режимів (статті 477–481). До числа питань стосовно митного режиму транзиту входять і такі основоположні аспекти, як митне оформлення, митний контроль.

У зв'язку з наведеним та враховуючи, що вже пройшло більше року після прийняття третього МК України, є потреба осмислення теоретичних питань митних режимів. Це стосується і митного режиму транзиту. Саме це дає можливість визначення напрямків його подальшого вдосконалення застосування.

Питання митних режимів узагалі й митного режиму транзиту зокрема наразі залишаються малодослідженими та дискусійними в юридичній науці. Регулювання питань, пов'язаних із застосуванням митних режимів, досліджувались у працях О. Ф. Андрійко, Д. М. Бахраха, Б. М. Габрічідзе, О. В. Гребельника, Є. В. Додіна, В. Г. Драганова, С. В. Ківалова, О. М. Козиріна, А. В. Мазура, В. П. Науменка, О. Ф. Ноздрачова, В. В. Прокопенка, Д. В. Приймаченка, К. К. Садровського, С. С. Терещенко та ін.

Огляд наукових праць приводить до висновку, що вкрай недостатньо висвітлено як складові поняття митного режиму, так і внутрішню структуру кожного з режимів, визначених у МК України. Як правило, розглядаються митні процедури, пов'язані із здійсненням контролю за дотриманням порядку переміщення товарів та транспортних засобів, митного оформлення, нарахування мита та інших дій, що здійснюються митними органами з метою

забезпечення виконання законодавства щодо митної справи [2, с. 478–493]; митно-тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності [3, с. 29–35, 49–100; 4, с. 25–37, 40–66]. Застосування конкретних митних режимів детальніше розглядається в науково-практичних коментарях Митного кодексу України та навчальних посібниках [5–8]. Таким чином, проблеми застосування митних режимів, в тому числі і митного режиму транзиту, потребують подальших ґрунтовних наукових досліджень та вдосконалення відповідного адміністративно-правового врегулювання.

Мета статті полягає в аналізі наукової літератури та нормативно-правових актів щодо визначення внутрішньої структури митного режиму транзиту, що розкриває його зміст і являє собою умови, вимоги та обмеження даного митного режиму. Відповідно до обраної мети вирішуються наступні завдання: аналіз нормативно-правових актів, які визначають митний режим транзиту; уточнення його структури та складу; надання пропозицій з удосконалення законодавства, спрямованого на регулювання порядку застосування цього режиму.

Переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України здійснюється згідно з митними режимами. Декларант має право обрати митний режим, у який він бажає помістити товар, за умов дотримання вимог щодо такого режиму та в порядку, встановленому діючим законодавством. Митний режим обумовлює порядок переміщення товарів і транспортних засобів, визначає їх статус, встановлює межі прав фізичних і юридичних осіб з розпорядження товарами і транспортними засобами, що знаходяться в їх володінні та ввезеними на територію України, наступним транзитом або вивезенням за її межі.

Кожний митний режим переслідує досягнення певної мети. Режими імпорту й експорту використовуються, як правило, при виконанні зовнішньоекономічних договорів купівлі-продажу. Вони не зв'язують учасника зовнішньоекономічної діяльності зобов'язаннями перед митним органом, надаючи йому тим самим можливість на власний розсуд вирішувати юридичну

долю товару. Такі товари в подальшому можуть бути передані третім особам у тимчасове використання, реалізовані, знищені й знову можуть переміщуватися через митний кордон. Режими тимчасового ввезення й вивезення припускають користування товарами на протязі певного часу. Режим транзиту використовується для переміщення товару через територію України з метою доставки з однієї іноземної країни до іншої. Режим митного складу полегшує здійснення зовнішньоторговельних операцій. Митні режими переробки на митній території та переробки за межами митної території дають можливість піддавати товари переробці без застосування до них заходів нетарифного регулювання. Режим безмитної торгівлі дає можливість реалізувати товари, призначені для вивезення за межі митної території України з умовним звільненням від оподаткування. Митний режим знищення звільняє від транспортних видатків з вивезення товару, коли такий товар після переміщення через митний кордон втратив свою якість. Використання митного режиму відмови на користь держави пов'язано з неефективністю реалізації імпортного товару на внутрішньому ринку.

Митні режими можна класифікувати за різними підставами. Виокремлення їх в окремі групи або поділ за типами дозволяє з'ясувати їх роль у механізмі митного регулювання й детальне вивчення різних аспектів правового регламентування. Залежно від ролі та місця в процесі господарської діяльності їх поділяють на прості й складні. Прості поділяють на основні (імпорт, експорт, транзит), завершальні (реімпорт, реекспорт, знищення, відмова на користь держави) і спеціальні (тимчасове вивезення, безмитна торгівля та ін.).

Виокремлення економічних митних режимів підкреслює їх додаткові можливості як для розширення зовнішньоторговельних операцій, так і для розвитку інших форм міжнародної економічної інтеграції. Вони відрізняються більш глибоким використанням митно-правових інструментів регулювання і виступають свого роду результатом їх адаптації до різноманітних потреб учасників зовнішньоекономічної діяльності. Митні режими цієї групи, надаючи певні економічні вигоди, припускають використання товару лише в чітко

визначених цілях, носять цільовий й індивідуалізований характер. Їх користувачі отримують заздалегідь визначені економічні вигоди й переваги у формі повного або часткового звільнення від сплати мита і податків (або повернення заздалегідь сплачених мит), незастосування заходів нетарифного регулювання. До групи економічних режимів можна віднести транзит, митний склад, тимчасове ввезення, тимчасове вивезення, безмитну торгівлю, вільну митну зону, переробку на митній території та за межами митної території. А виокремлення режимів, зміст яких зводиться до того, що ввезення іноземних товарів відбувається без сплати митних податків, а також без застосування до них заходів нетарифного регулювання, має значення для визначення загальних базових положень про застосування цих режимів.

Слід розрізняти строкові й безстрокові митні режими. Митні режими строкового характеру містять вимогу щодо незмінного стану товару (крім природних змін їх якісних та кількісних характеристик за нормальних умов транспортування і зберігання).

Залежно від напрямку руху товарів митні режими поділяють на ввізні, вивізні, провізні й комбіновані. З часткою умовності митні режими можна поділити на режими, що безпосередньо відповідають інтересам торгівлі (митний склад, безмитної торгівлі), промисловості (режими переробки), міжнародних перевезень (транзит).

Різні варіанти класифікації митних режимів мають практичне значення, передусім для з'ясування ролі конкретного режиму в механізмі митного регулювання й детального вивчення різноманітних аспектів його правової регламентації: вибір митного режиму, особливості митного оформлення і митного контролю, місце і час перетинання товарами та транспортними засобами митного кордону, користування і розпорядження переміщуваними через митний кордон товарами і транспортними засобами.

Щодо митного режиму транзиту правове регулювання здійснюється МК України, законом України «Про транзит вантажів» [9], постановами Кабінету Міністрів України, відомчими актами, низкою міжнародних угод і конвенцій.

Відповідно до МК України транзит – це митний режим, згідно з яким товари та/або транспортні засоби комерційного призначення переміщуються:

- а) під митним контролем;
- б) між двома митними органами або в межах зони діяльності одного органу;
- в) без будь-якого використання;
- г) без сплати митних платежів;
- д) без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності [1, ст. 90].

Законом України «Про транзит вантажів» визначено, що свобода транзиту забезпечується шляхом:

- 1) відсутності будь-якої дискримінації стосовно учасників транзиту, транзитного вантажу (за винятком адекватного реагування на дискримінаційні заходи стосовно України чи економічних санкцій міжнародних організацій, підтриманих Україною);
- 2) вільного вибору учасниками транзиту транзитних послуг, робіт (крім випадків, визначених законами та міжнародними договорами України), їх надавачів (виконавців), засобів транзиту, а також маршрутів транзиту;
- 3) відсутності необґрунтованих затримок і обмежень, у тому числі стосовно засобів транзиту, та звільнення від сплати будь-яких інших платежів, крім єдиного збору, що справляється у пунктах пропуску через державний кордон України [9, ст. 3].

Поняття транзиту міститься у низці міжнародних угод і конвенцій. Згідно зі ст. V Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (ГАТТ) 1994 р. «товари (включаючи багаж), а також судна та інші транспортні засоби повинні вважатися такими, що знаходяться в транзиті через територію сторони, якщо проходження через таку територію, з перевантаженням, складуванням, дробленням чи зміною виду транспорту або без таких операцій, є лише частиною повного шляху, який починається і завершується за межами кордонів сторони, через територію якої проходить рух. Рух такого характеру в цій статті

називається «транзитний рух». Угодою передбачено, що при транзиті товарів не робиться жодна різниця, основана на прапорі суден, місця походження, відправлення, в'їзду, виїзду чи призначення або на будь-яких обставинах, що стосуються власності на товари, судна чи інші транспортні засоби [10].

Визначення митного транзиту в Міжнародній конвенції про спрощення і гармонізацію митних процедур (Конвенція Кіото, 1973 р.) охоплює транзит в межах єдиної митної території і транзит більше ніж через одну митну територію. У випадку, коли товари переміщуються від одного митного органу до іншого в межах однієї митної території, таке переміщення названо «національним митним транзитом», якщо ж переміщення здійснюється більше ніж через одну митну територію – «міжнародним митним транзитом». Спеціальний додаток Е визначає, що

- а) митний транзит – це митний режим, відповідно до якого товари транспортуються під митним контролем з одного митного органу в інший митний орган;
- б) операція митного транзиту – транспортування товарів під режимом митного транзиту з митного органу відправлення в митний орган призначення;
- в) від внутрішнього митного органу до пункту вивозу;
- г) від одного внутрішнього митного органу до іншого внутрішнього митного органу [10].

Кіотська конвенція містить рекомендоване правило, згідно з яким договірні сторони повинні ретельно розглядати можливість приєднання до міжнародних угод, які стосуються митного транзиту. Якщо приєднання до таких міжнародних угод є неможливим, при розробці двосторонніх чи багатосторонніх угод для встановлення міжнародної схеми митного транзиту договірні сторони мають враховувати Стандартні правила та Рекомендовані правила Конвенції.

Інші міжнародні документи також передбачають спеціальні заходи для спрощення процедур митного транзиту. Приміром, є Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП, 1975 р.,

розроблена під егідою Європейської економічної комісії ООН; Митна конвенція про карнет АТА для тимчасового ввезення товарів, 1961 р.; Конвенція про тимчасове ввезення, 1990 р. та ін., розроблені під егідою Всесвітньої митної організації [11]. Приписи основних міжнародних конвенцій щодо митного режиму транзиту імплементовано в МК України 2012 р. (навіть таких, що не підписані) [12].

У МК України 2012 р. визначено, що під митний режим транзиту поміщують іноземні товари (зберігають статус іноземних товарів) та українські товари (зберігають такий статус) [1, ст. 101]. Застосовується режим транзиту як до товарів та транспортних засобів комерційного призначення, що безпосередньо ввозяться на митну територію України, так і до таких, що перебувають на митній території України. Переміщення товарів та транспортних засобів комерційного призначення у митному режимі транзиту здійснюється як:

- а) прохідний, б) внутрішній, в) каботаж.

Прохідний транзит починається з моменту ввезення товарів на пункті пропуску на митній території України і завершується фактичним вивезенням за її межі через пункт пропуску (у тому числі в межах одного пункту пропуску через державний кордон України). Поміщення товарів та транспортних засобів комерційного призначення під митний режим транзиту здійснюється в місці їх прибуття на митну територію України в пункті пропуску через державний кордон.

Переміщення внутрішнім транзитом або каботажом є:

- а) від пункту ввезення (пропуску) на митну територію України до митного органу, розташованого на митній території України;

- б) від митного органу, розташованого на митній території України, до пункту вивезення за межі митної території України;

- в) від одного пункту, розташованого на митній території України, до іншого пункту, розташованого на митній території України (інколи економіко-географічні особливості вимагають додаткового регулювання перевезень товарів між митними органами України, в тому числі якщо частина цього переміщення проходить по території іноземної держави;

г) від штучного острова, установки або споруди, створених у виключній (морській) економічній зоні України, на які поширюється виключна юрисдикція України, до органу доходів і зборів, розташованого на території України, зайнятій сушею, та у зворотному напрямку [1, ст. 91].

Перевезення українських та іноземних товарів шляхом завантаження їх на морське або річкове судно в одному пункті на митній території України і транспортування в інший пункт території України, де здійснюватиметься їх відвантаження, є каботажними перевезеннями. Каботажні перевезення між митними органами України або в межах одного митного органу за умовою використання після перевантаження морського (річкового) судна, що ходить під прапором України, не потребує дозволу. Використання іноземного судна потребує дозволу центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту.

Основною умовою поміщення товарів у митний режим транзиту є відсутність заборони на їх ввезення або транзит через митну територію України. МК України встановив заборону щодо переміщення окремих товарів через митний кордон (п. 1 ч. 1 ст. 196), наявність дозволів (п. 2 ч. 2 ст. 196), обмеження (ст. 197). Заборони на переміщення окремих товарів встановлюються законами України. Пропуск товарів, на які встановлено обмеження або вимагається наявність дозволів та їх оформлення, здійснюється митними органами на підставі отриманих документів з використанням засобів інформаційних технологій, які підтверджують дозволи, видані державними органами, уповноваженими на здійснення відповідних контрольних функцій або іншими юридичними особами, уповноваженими на їх видачу. Перелік товарів, на які встановлено обмеження (із зазначенням їх опису та коду згідно УКТ ЗЕД), затверджуються Кабінетом Міністрів України [13].

Такі заборони та обмеження не мають економічного характеру, а пов'язані з регулюванням зовнішньоторговельної діяльності. Вони дотримуються незалежно від заявленого митного режиму. Щодо митного режиму транзиту, під такими заборонами й обмеженнями можна розуміти лише

такі, що встановлені відносно товарів, що ввозяться. Заборони і обмеження щодо вивезених товарів, до транзитних товарів не повинні застосовуватися у зв'язку з тим, що вивезення транзитних товарів не розглядається як їх експорт, а є змістом митного режиму.

Для забезпечення ідентифікації товарів та транспортних засобів комерційного призначення, що поміщуються у митний режим транзиту, може застосовуватися накладення митних забезпечень: одноразових номерних запірно-пломбових пристроїв, печаток, голографічних міток, нанесення цифрового, літерного чи іншого маркування, ідентифікаційних знаків, проставлення штампів, взяття проб і зразків, складання опису товарів, креслень, масштабних зображень, виготовлення фотографій, ілюстрацій, використання товарно-супровідної документації. Можливо використання маркування у вигляді електронних пристроїв або проставлених серійних номерів; експортних (імпортних) сертифікатів; копій документів, на підставі яких було здійснено випуск товарів у попередній митний режим. Митні органи України визнають митні забезпечення митних служб інших держав у випадках, передбачених міжнародними договорами [1, ст. 326].

Засоби забезпечення ідентифікації не застосовуються до тари, піддонів та інших товарів, які не мають індивідуальних ідентифікаційних ознак.

Ще одна вимога щодо поміщення товарів та транспортних засобів комерційного призначення у митний режим транзиту є вимога щодо їх збереження у незмінному стані, крім природних змін їх якісних та/або кількісних характеристик за нормальних умов транспортування і зберігання та невикористання з жодною іншою метою, крім транзиту. Ця вимога забезпечується ідентифікацією переміщуваних товарів. При каботажних перевезеннях дозволяється розміщення іноземних товарів разом з українськими тільки за умови їх надійної ідентифікації. У разі неможливості виконання цієї умови українські товари розміщуються а борту морського (річкового) судна окремо від іноземних товарів [1, ст. 98]. Разом із тим законодавець дозволяє здійснювати з транспортними засобами комерційного призначення операції з

технічного обслуговування й ремонту, якщо така потреба виникла під час знаходження їх на митній території України.

З товарами, поміщеними в митний режим транзиту, допускається проведення таких операцій:

1) перевантаження з одного транспортного засобу на інший (з дозволу митного органу, в зоні діяльності якого воно проводиться);

2) перевантаження без порушення митний пломб та інших засобів забезпечення ідентифікації (без дозволу, але з попереднім інформуванням митного органу);

3) угруповання пакувальних місць, зміна упаковки, маркування, сортування, ремонт та заміна пошкодженої упаковки (з дозволу митного органу);

4) заміна моторного транспортного засобу (з попереднім інформуванням митного органу призначення про причини заміни, якщо така заміна не потребує перевантаження).

Дозвіл на такі операції надається митним органом особі, яка є відповідальною за дотриманням вимог митного режиму транзиту, після надання товарно-транспортних документів на перевезення товару.

Застосування митного режиму транзиту пов'язане із здійсненням строків транзитних перевезень. Постановою Кабінету Міністрів України «Про встановлення граничних термінів прохідного митного транзиту» від 13.12.2002 р. № 1908 було визначено такі терміни у разі здійснення перевезень автомобільним, залізничним, авіаційним, морським, річковим, трубопровідним видами транспорту [14]. Зараз ця норма з'явилась у МК України 2012 р. [1, ст. 95]. Строки скориговано та враховано перевантаження та обставини, які до строків не включаються (аварії; дії обставин непереборної сили; час зберігання під митним контролем та час, необхідний для здійснення інших операцій з товарами за умов інформування митного органу).

Переміщення товарів і транспортних засобів комерційного призначення підлягає митному оформленню. Митне оформлення має відповідати вимогам,

встановленим розділом VIII МК України відносно порядку провадження митного оформлення, місця та часу його проведення, отримання дозволу на здійснення окремих митних операцій, надання необхідних документів і даних.

МК України визначає дві складові митного оформлення:

- забезпечення дотримання встановленого законодавством України порядку переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України;
- забезпечення статистичного обліку ввезення на митну територію України товарів та транспортних засобів комерційного призначення та їх вивезення за її межі і транзиту через її територію [1, ст. 246].

Порядок провадження митного оформлення митного режиму транзиту включає сукупність дій, здійснюваних з товарами й транспортними засобами комерційного призначення через митний кордон, з моменту початку їх митного оформлення і до моменту їх завершення

Митне оформлення розпочинається з моменту подання митному органу митної декларації або документа, що її замінює, та пакету документів до неї. Чинний МК України встановив, що для декларування у митний режим транзиту товарів, що переміщуються будь-яким видом транспорту, використовується:

- а) митна декларація (в тому числі попередня митна);
- б) при транзиті в межах одного пункту пропуску або для декларування товарів, що не є підакцизними, залежно від виду транспорту замість митної декларації може використовуватися авіаційна вантажна накладна (Air Waybill) або коносамент (Bill of Lading);
- в) при декларуванні товарів, що не є підакцизними, замість митної декларації залежно від виду транспорту може використовуватися накладна УМВС (СМГС), накладна ЦІМ (СІМ), накладна ЦІМ/УМВС (ЦИМ/СМГС, СІМ/СМГС), книжка МДП (Carnet TIR);
- г) незалежно від виду транспорту – книжка А.Т.А. або книжка СРД;
- д) документи, передбачені міжнародними договорами України.

Митне оформлення здійснюється у спеціально визначених для цього місцях за місцем розташування підрозділу митного органу в зоні діяльності митного органу. На відміну від загального правила (оформлення у будь-якому митному органі), оформлення товарів і транспортних засобів комерційного призначення в митному режимі транзиту здійснюється митним органом, у зоні якого починається транзитне переміщення. Для оформлення товарів, що переміщуються трубопроводами та лініями електропередачі, місця митного оформлення визначає Міністерство доходів і зборів України.

Особа, на яку покладається дотримання вимог митного режиму, подає митному органу:

- а) митну декларацію;
- б) інший документ, який використовується замість митної декларації (відповідно до ст. 94 МК України);
- в) товарно-транспортний документ на перевезення;
- г) рахунок-фактуру (інвойс);
- д) інший документ, який визначає вартість товару;
- е) дозвільний документ на транзит (у випадках, визначених законодавством).

Засвідченням прийняття до оформлення митної декларації або інших документів (які відповідно до чинного законодавства її замінюють), а також товаросупровідних та товарно-транспортних документів є проставлення на них відбитків митного забезпечення (у тому числі за допомогою інформаційних технологій). З цього моменту настає юридична відповідальність за заявлені відомості щодо товарів та транспортних засобів комерційного призначення.

МК України окремо передбачає митну оформлення товарів у спрощеному порядку (це товари, які направляються як допомога потерпілим від катастрофи природного та/або техногенного характеру; товари для осіб, які виконують завдання з ліквідації наслідків катастрофи, та необхідні їм для роботи та проживання на території, що зазнала впливу цієї катастрофи, протягом усього

часу виконання зазначених завдань) [1, ст. 250]; митне оформлення військової техніки [1, ст. 252].

При оформленні товарів та транспортних засобів комерційного призначення в режимі транзиту може виникнути питання щодо мови документів, які подаються для здійснення митного контролю та митного оформлення. У багатьох випадках документи складаються мовою тієї держави, звідки надходять товари та транспортні засоби. МК встановив, що для цілей митного оформлення документи подаються українською мовою, офіційною мовою митних союзів, членом яких є Україна, або іншою іноземною мовою міжнародного спілкування. [1, ст. 254]. Посадові особи митного органу мають право витребувати у декларанта переклад документів з іноземної мови на українську (ідентичність перекладу засвідчується печаткою відповідальної особи або підприємства перекладача). Коли інформація, зазначена в наданих документах є зрозумілою для посадової особи митного органу – переклад не вимагається.

Результати проведення митного оформлення засвідчуються митним органом шляхом проставлення відповідних митних забезпечень (у тому числі за допомогою інформаційних технологій) на митній декларації або документі, що її замінює.

Основною формою декларування є письмова форма. Один з її підвидів – електронна форма, при якій використовуються електронні документи. Міністерство доходів і зборів України має центр сертифікації ключів (для своїх співробітників). Він використовується для систем електронного декларування та електронного документообігу.

З метою визначення порядку виконання митних формальностей Міністерством фінансів України затверджено Порядок виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуваннями митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа (наказ від 30.05.2012 р. № 631) [15]. Цей порядок розрахований на подання документів митному органу на паперовому носії або як електронний документ. Результати

виконання митних формальностей вносяться посадовою особою митного органу, яка виконувала митну формальність, до автоматизованої системи митного оформлення (АСМО).

Особливості виконання митних формальностей при застосуванні митного режиму транзиту визначено в Порядку виконання формальностей при здійсненні транзитних переміщень (затверджено Міністерством фінансів 09.10.2012 р. № 1066) [16]. Порядок регламентує дії посадовців митних органів, перевізників, декларантів або уповноважених ними осіб під час здійснення контролю за переміщення товарів та транспортних засобів комерційного призначення, що перебувають під митним контролем, між двома митними органами України або в межах зони діяльності одного митного органу незалежно від виду транзиту, крім стаціонарних засобів транспортування (трубопроводи та лінії електропередачі).

Завершується митний режим транзиту:

- а) вивезенням товарів, транспортних засобів комерційного призначення, поміщених у цей митний режим, за межі митної території України;
- б) поміщенням товарів, транспортних засобів комерційного призначення в інший митний режим;
- в) у разі конфіскації товарів;
- г) повної втрати товарів внаслідок аварії або дії обставин непереборної сили (за умови підтвердження факту аварії або дії обставин непереборної сили у порядку, встановленому Міністерством доходів і зборів України).

Припинення митного режиму транзиту можливо у разі переміщення товарі, заборонених законодавством для ввезення та/або транзиту через митну територію України.

Використання митного режиму транзиту дає можливість застосовувати до нього різні інструменти правового регулювання, що дозволяє більш повно враховувати інтереси учасників зовнішньоекономічної діяльності й сприяє розвитку зовнішньоторговельному обміну. В певному сенсі будь-який митний режим виявляється у визначеному поєднанні адміністративно-правових і

фінансово-правових засобів регулювання, встановлених митним законодавством. Не є винятком і митний режим транзиту. Він є митною процедурою, яка складається з вимог та умов застосування. Давно назріла необхідність прийняття положення відносно кожного режиму, передбаченого МК України. Вважаємо, що в практиці зовнішньої торгівлі такі документи можуть зіграти позитивну роль.

Список літератури:

1. Митний кодекс України від 13 березня 2012 р. // Офіц. вісник України. – 2012. – № 32. – Ст. 1175.
2. Гребельник О. П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності : підруч. / О. П. Гребельник. – К. : Центр навч. літ-ри, 2005. – 696 с.
3. Митний контроль та митне оформлення : навч. посіб. / за ред. М. М. Каленського, П. В. Пашка. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2002. – 284 с.
4. Терещенко С. Основи митного законодавства в Україні: теорія та практика : навч. посіб. / С. Терещенко, В. Науменко. – К. : АТ «Август», 1999. – 296 с.
5. Митний кодекс України : наук.-практ. коментар / А. Т. Комзюк, О. О. Погрібний, Р. А. Калужний та ін. – К. : Всеукр. асоціація видавців «Правова єдність», 2008 р. – 757 с.
6. Коментар до Митного кодексу України / за ред. П. В. Пашка, М. М. Каленського. – К. : Юстініан, 2004. – 736 с.
7. Митне право України : навч. посіб. / за заг. ред. В. В. Ченцова та Д. В. Приймаченка. – Вид. 2. – К. : Істина, 2008. – С. 124–140.
8. Дудчак В. І. Митна справа : навч. посіб. / В. І. Дудчак, О. В. Мартинюк. – К. : КНЕУ, 2002. – С. 147–165.
9. Про транзит вантажів : Закон України від 20.10.1999 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1999. - № 51. – Ст. 446.
10. <http://www.kmu.gov.ua/docs/agreement/Annex XV to Agreement.pdf>.
11. <http://tamoj.ru/custom shpor/251-procedura-st-t1t2.html>.
12. <http://www.traceca-ora.ota/uploads/media/07uacustomsCode06-11-12rus.pdf>.
13. Про затвердження переліку товарів, на які встановлено обмеження щодо переміщення через митний кордон України : постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 р. № 436 // Офіц. вісн. України. – 2012. – № 40. – Ст. 1531.
14. Про встановлення граничних термінів прохідного митного транзиту товарів : постанова Кабінету Міністрів України від 13.12.2002 р. № 1908 // Офіц. вісн. України. – 2002. – № 51. – Ст. 2322.
15. Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів їх застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа : наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 р. № 631 // Офіц. вісн. України. – 2012. – № 64. – Ст. 2627.
16. Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні транзитних переміщень : наказ Міністерства фінансів України від 09.10.2012 р. № 1066 // Офіц. вісн. України. – 2012. – № 99. – Ст. 4027.

Шульга М. Г. Таможенный режим транзита.

Статья посвящена определению таможенного режима транзита, условиям применения, существующим ограничениям, установленным требованиям, статуса товаров, находится под этим режимом.

Ключевые слова: таможенный режим, таможенный режим транзита, таможенный контроль, таможенное оформление, декларирования.

Shulga M. G. The Customs regime of transit.

The article is devoted to determination of the customs transit regime, conditions of application, current restrictions specified requirements, the status of goods under this regime.

Key words: customs regulations, customs transit, customs clearance, customs clearance, declaration.